

כשמואל ברורו, וכל שכן לגדולי רבני גולה אשר מימיהם אנו שותין שאין קפידא בדבר, וכו'.
את כל דברי התורה הזאת.

ספריין הבהירים כספירים נפוצו כאבני נזר מזהירים, תורת אמת היתה ^{אוצר החכמה} בפיהו, והנה הנם: א. שמע יעקב דרושים והספרים ע"ס בראשית שמות ⁽⁷⁸⁾. ב. שארית יעקב דרושים והספרים ע"ס ויקרא במדבר דברים ⁽⁷⁹⁾. ג. אמת ליעקב הלכות קריאת ספר תורה וכשרותה ופרטי מנהגי צרכי צבור ⁽⁸⁰⁾. ד. נאות יעקב ⁽⁸¹⁾ ח"א קונטרס שו"ת ⁽⁸²⁾, ח"ב פני שבת ⁽⁸³⁾

על ידי הרה"ח מוה"ר שלמה אליעזר מרגליות ז"ל. (78) קושטא תק"ה בחיי רבינו ע"י חתנו כמה"ר אברהם ן' שושן ז"ל, עם הסכמת הגה"ק כמוהר"ר עמנואל חי ריקי זלה"ה בעל משנת חסידים, וכה כותב רבינו זלה"ה בהקדמת ספרו "עברה העבר"ה במחנה העברים טבחה טבחה משופרי שופרי ויפגע בגפן אדרת וכו' ה"ה צר"ת הבת היקרה לי הנפש אשת חיל מרת שמחה שרופה באש וכו' אזלא בלא בר וכו' ויהי כי כן זו צרה בלי נחמה אותה נפשי נפש האב אראה בנחמה יתעבד נייחא לנפשה כתוב זאת זכרון בספר לה לשמה וכן ה"ן לה וזה יקרא בשם שמ"ע יעקב, ליורנו תקמ"ג בהסכמת הגרתי"א זלה"ה. (79) קושטא תקי"א בחיינו ע"י חתנו הנ"ל, ונזכר בהקדמתו של רבינו "וצבי חתנא דנא וכו' לשום לדרך פעמיו זה פעמים להוציא כלי למעשהו", ליורנו תק"ן, כאן ראוי לצייין כמה מהדרושים לכבוד מי מגדולי ישראל דרשם, פ' אחרי מות להספד הרב המופלא מהר"ח אבואלעפייא זלה"ה, פ' אמור להספד הרב המובהק כמהר"א רוזאניס זלה"ה, פ' פנחס להספד הרב המובהק כמוה"ד חיים ן' עטר זצוק"ל. (80) קושטא תקכ"ד, בהקדמת המגיה כותב בין השאר כי את שם העצם של הספר לא הגיע לידנו ואשהווי מצוה לא משהינן, ועל כן קראוהו בשם זה, אולם למעשה כבר כתבנו בפתיחת הספר כי כתיבת ידי רבינו המחבר זלה"ה הגיע לידינו, ושם בהקדמתו כותב בפירוש שמו באותיות גדולות שלמי צבור, ומוסיף לכתוב שם את ארבעת חלקי ספר שלמי צבור שכתב הוא זלה"ה, החלק הראשון הוא ספר שלמי צבור הנדפס מכבר, והחלק השני הוא ספרנו זה הנקרא היום אמת ליעקב, והחלק השלישי במשפט גזברי ופרנסי הקהל והש"ץ והמרכיץ תורה וכל המסתעף, והחלק הרביעי הוא במשפט ההקדשות והנדבות לבית הכנסת, וספרנו זה נדפס שנית בליורנו תקל"ד על ידי אחד משפתתו ר' יצחק אלגאזי ז"ל, ושלישית ירושלים תשל"ו צילום ממהדורא שניה ע"י המלקט, ועתה רביעית ע"י המלקט בסדר חדש ברוב פאר והדר ובפורמט קצת יותר גדול מקודמו. (81) איזמיר תקכ"ז על ידי בני הגאון מהרי"ט אלגאזי ז"ל, ווארשא תרנ"ט בלי חלק הדרוש. (82) כנראה מדברי בנו הגאון מהריט"א ז"ל בהקדמה שהיו בידו עוד שו"ת מכת"ק

דרושים לחנוכה, ד' פרשיות, פסח, שבועות, וביאור ההגדה של פסח בשם מגיד דבריו ליעקב⁽⁸⁴⁾. ה. ארעא דרבנן על שרשי ההלכות דאורייתא או דרבנן, תרנ"ו כללים, ובמהדו"ב עוד רל"ו כללים ע"ס א"ב⁽⁸⁵⁾. ו. מענה

רבינו ז"ל, וז"ל: בריש כל מראיין הנה הבאתי קצת שו"ת וענינים מאשר ולא כל אשר, וראה למעלה בערך את ד"א תירא, ובהקדמת החכם הכולל ראשל"צ כמה"ר ר' שלמה משה סוזין זלה"ה לס' התקנות בדף כב בענין הצדקת תקנת כוללות עה"ק ירושלם ושאר ערי אה"ק בענין מי שמת ואין יורשיו דאורייתא במקומו שעובר כל ירושת מטלטליו לכוללות עה"ק וז"ל: וכאן נמצא אתנו פסק אחד ממרן מהר"י אלגאזי ז"ל מכתובת ידו ממש ששאלו לו על מעשה שהיה בעה"ק טבריא ת"ו בסילוק שעשו כולל עה"ק הנז' לאיש אחד ושמו שמואל בכ"ר יעקב שנתפטר עם הכולל הן בעודנו חי בעד סך מה וסילקו הכולל עצמם מזכות ירושת עזבונו להחזירם ליורשיו שהיו בחו"ל ונסתפקו בשטר הסילוק, ובתשובתו כתב וז"ל: והכולל אם לא היו מסתלקים היו זוכים בשעת מיתה אף דלא באו לידם כי אם אחר פטירת אשתו כיון דתקנה זאת דהכולל יורש מדין הפקר ב"ד הפקר היא, הרי יש בידינו דכל מקום שאמרו הפקר ב"ד הפקר עשו שאינו זוכה כזוכה דאפילו קודם שבא ליד הזוכה זיכו לו חכמים וכמ"ש הרשב"א בפרק השולח דל"ו ע"ב וז"ל ומינה שמעינן דכח ב"ד יפה להפקיר ממון מזה ולזכותו לזה אפילו קודם שתבא לידו וכן מוכח מקרא דאלה הנחלות וכו' יע"ש עכ"ל הצריך לענינינו, הרי הרב מארי דארעא דישראל פריש לן טעמא דחקנות אלו מטעם הפקר ב"ד הפקר וכו'. (83) בין חלק השו"ת לחלק הדרושים הדפיס בנו הגאון מהריט"א ז"ל מחירושי עצמו תשובת שאלה אחת ונקרא גט מקושר ט"ו מערכות, וכה מתחיל בתשובתו "ריש כל מראין יראה ורעד יבא בי וכל עצמותי יאחזמו רעד ולשון מדברת בקל זיע סגי וניטל רוב המדבר לדבר דבר תורה דבעי העמדה והארכ"ה ודעתא צילותא ומה גם מלתא כדנא אשר אוהרה שמענו כל מי שאינו בקי בטיב גיטין וקדושין לא יהא לו עסק עמהם, ולדידי חזי לי מעוט ערכי עלי פתו[ת] שבערכין אפרוח שלא נפתחו עיניו בר בי רב דחד יומא וחכמ[ה] לא איתי בי אמנם יאי עניות"א כי לא יכולתי להתאפק להיות בריא בחיובא לקיים גזרת מלך מורי הרב דין הוא אבא מארי צוק"ל כי הוא אמר ויהי אשנה פר' [ק] זה ואנכי אחור לא נסוגותי כי דבורו הקל היא גופא גזרה ואתחנן וכו'". (84) ונדפס מחדש ברב פאר והדר ע"י הרה"ח מוה"ר שאול שאפער ז"ל ירושלים תשל"ד. (85) קושטא תק"ה ע"י חתנו הנ"ל בחייו, ליורדנו תקמ"ג עם הגהות והערות עפרא דארעא להרב הגאון כמוהר"ר יהודה עייאש זלה"ה מרבני ארגיל ואח"כ מרבני עה"ק ירושת"ו, יאהנסבורג תרט"ו, קראקא תרמ"ה, ווארשא תרפ"ז, ירושלם תשכ"ג עם הגהות והערות הגאון הרב חיד"א זלה"ה שהומצאו להמו"ל ע"י הגאון הרב

לשון⁽⁸⁶⁾ כללים בלשון תורה לענין דרשה ע"ס א"ב⁽⁸⁷⁾. ז. קהלת יעקב ח"א תוספות דרבנן, שי"ד כללי הלכות תשלום ספר ארעא דרבנן, ח"ב מענה לשון ונחלק לג', לשון חכמים תקכ"ו כללים בלשון חכמים, לשון בני אדם תשצ"ב כללים בלשון בנ"א, מדות חכמים רפ"ג כללים במדות חכמים⁽⁸⁸⁾. ח. שלמי צבור. חלק א' עד אחר סדר התפלות, חלק ב' שלמי יחיד הלכות יחיד ותענית, ח"ג שלמי תגיגה הל' שבת ומועד⁽⁸⁹⁾. ט. קונטרס דעת להשאל שו"ת⁽⁹⁰⁾. י. חוג הארץ פסקי הלכות פורים וכשחל בשבת לבני ירושלים⁽⁹¹⁾. יא. חזון למועד הלכות המצות לפסח⁽⁹²⁾. יב. וידוי לתלמיד חכם בפרטות בכ"י⁽⁹³⁾. יג. עין יפה הגהות והערות על שו"ע חו"מ, בכ"י⁽⁹⁴⁾. יד. בית מועד, בכ"י. טו. פירוש על האידרא, בכ"י. טז. רמזים, בכ"י. יז. קונטרס הכוננות, בכ"י. יח. לשון למודים, בכ"י. יט. שער בת רבים, בכ"י^(94*).

מוואידיסלאב זצ"ל. (86) איזמיר תקכ"ז בסוף ס' נאות יעקב ע"י בנו הגאון מהריט"א ז"ל. (87) כנראה שכל ספרי הכללים של רבינו הנזכרים כאן ומחולקים בשמותם ללשונותם, שם הכללי הוא כלל גדול כמש"כ בנו הגאון מהריט"א ז"ל שם "סמוך לחתימה נסב"ר לבי בקרבי להיות מדפ"ס ועולה קונטרס אחד מס' כלל גדול הכי קרא שמו מענה לשון לא יערכנו זהב". (88) שאלוניקי תקמ"ו, ע"י נכדו חתן בנו החכם המרומם כמוהר"ר נסים פרחי זלה"ה, לבוב תרכ"ב בהסכמת הגאון הק' בעל דברי חיים מצאנז זיע"א, שם תרנ"ט, ירושלם תשכ"ח עם הגהות והערות הגאון הרב חיד"א זלה"ה בשם ויבא יוסף את יעקב, ראוי לציין כי בתוך הספר נמצא מערכות מבנו הגאון מהריט"א ז"ל כמסומן במהדורת ירושלים. (89) שאלוניקי תק"ן _ ג"ב, עם הגהות הגאון ח"ק כמוהר"ר אברהם חיון זלה"ה, ונזכר הרבה בספרי האחרונים, וראה בהערה 80. (90) ירושלים תר"ג, בס' קדושת יו"ט לבנו הגאון מהריט"א ז"ל ע"י החכם הכולל הגאון ראשל"צ כמהר"ר חיים אברהם גאגין ז"ל. (91) ירושלם עת"ר, שם תרע"ה, שם תרפ"ז, ע"י ר' יצחק בדהאב ז"ל, ולא הדפיס רק חלקו, ובהתחלתו כותב רבינו "ספר חוג הארץ הלכות חגים ומועדים לבני א"י ת"ו", וראה בהערה 80. (92) ירושלים עת"ר, שם תרע"ה, שם תרפ"ז, ע"י הנ"ל גם מספר זה לא הדפיס רק חלקו והוא קבוץ הדינים לבני חו"ל הבאים לא"י אשר לא ידעו ליהרר ולחלק ביניהם. (93) שה"ג מע"ס ר' [ו]. (94) בקונטרס כ"י ביצחק בדהאב כותב שנמצא תח"י. (*94) בשלמי צבור דף כ"ג ע"ב כותב המגיה ח"ק כמוהר"ר אברהם חאיון ז"ל וז"ל: עיין לרבינו המחבר ז"ל בספר שער בת רבים כ"י סימן מ"ג